

מהבлог שלנו

פריצת דרך בטיפול בפסולת הביתית בישראל.

ישראל היא אחת מיצרניות הפסולת הביתית הגדולות בעולם המפותח לנפש, ונכון להיום, מרביתה מועברת להטמנה – פתרון בעייתי אשר לו השלכות סביבתיות מתמשכות וכבדות משקל. "סמארט וויסט" - פארק טכנולוגי חדשני למיחזור וטיפול בפסולת המוקם בימים אלה עתיד לשנות מצב זה, ולהפוך את הפסולת ממטרד – למשאב.

איך זה בדיוק יעבוד?

באינטרנט, ברחוב ובקניונים: זה לא סוד שאנחנו הישראלים אוהבים לצרוך, והרבה. אבל לתרבות הצריכה הזו יש מחיר, המתבטא בין השאר בקצב ייצור פסולת הולך וגדל. לפי המשרד להגנת הסביבה, אדם בישראל מייצר בממוצע כמעט 1.8 ק"ג של פסולת מדי יום. אם נכפיל את הנתון הזה ב-10 מיליון תושבים, נבין מדוע מציאת מענה לבעיית הפסולת הינה צורך לאומי ראשון במעלה.

עדיין, קצב ייצור הפסולת המקומי רחוק מלספק לנו תמונה מלאה על חומרת הבעיה; בנוסף לו, ישראל זוכה לכבוד המפוקפק עם הימנותה בין המדינות עם שיעור הטמנת הפסולת הגבוה ביותר ב-OECD: לא פחות מ-83% מהפסולת הביתית המיוצרת כאן מסיימת את דרכה בהטמנה, לעומת ממוצע של 42% מהפסולת בקרב המדינות המפותחות. כך, בזמן שבאירופה סוגרים אתרי הטמנה שכבר אין בהם שימוש, ישראל שועטת בקצב מהיר לקצה גבול הקיבולת של אתרי ההטמנה הקיימים בשטחה.

לעובדה שאנחנו מייצרים יותר פסולת ומטמינים יותר פסולת יש השלכות ישירות על איכות החיים של כולנו ועל הסביבה בה אנחנו מגדלים את ילדינו: פסולת מוטמנת מובילה לזיהום קרקע רחב היקף וכן לפליטות גז מתאן, המוכר כגורם מרכזי להתחממות הגלובלית; בנוסף היא כרוכה בנטל כלכלי לא מבוטל, שכן ההיטל שהרשויות המקומיות נדרשות לשלם עבור ההטמנה, מגולגל בסופו של דבר לכיס של האזרחים.

כמו באירופה.

כדי שנוכל להבין את המצב בישראל, בואו נקפוץ לרגע לחו"ל. מדיניות הטיפול בפסולת בעולם המערבי מושתתת על תפיסת ה-3R (Reduce, Reuse, Recycle): בראש הפירמידה עומד צמצום הצריכה הראשונית; אחר כך הדגש ניתן לצריכה של מוצרים ברי קיימא המתכלים או שאינם דורשים פינוי כפסולת;

ולבסוף, כל עוד הדבר ניתן, מבקשת המדיניות הזו למחזר את המוצרים שכבר אין בהם שימוש. שלושת העקרונות הללו נועדו, בין היתר, לצמצם את היקפי הפסולת המועברים להטמנה. כדי להגשים את מדיניות ה-3R הלכה למעשה, פועלות המדינות להקמת מערכים מתקדמים להפרדת פסולת, תוך מחזרה במתקנים ייעודיים. מתקני קצה אלה הינם קריטיים לטיפול יעיל וסביבתי בפסולת הביתית, ובכוחם אף להפוך אותה ממטרד סביבתי – למשאב של ממש. כך למשל, הם מאפשרים להשתמש בה לצורכי טיפולים ביולוגיים, ייצור אנרגיה ואף כקומפוסט לגידולים חקלאיים.

שינוי מעבר לפינה.

בישראל, לעומת זאת, מערך הטיפול בפסולת הביתית נותר במשך שנים הרחק מאחור. לכך הובילו שורה של חסמי שוק, ובראשם תשתית לקויה והיעדרם של אותם מתקני קצה ייעודיים, ההכרחיים לטיפול יעיל וסביבתי בפסולת הביתית. הודות להקמתו של פרויקט ראשון מסוגו בישראל נראה כי בקרוב התמונה העגומה הזו עומדת להשתנות. מדובר במתקן קצה חדשני לטיפול בפסולת ביתית, בדומה לאלה הקיימים במדינות המערב, אשר יבטיח כי זו תנוצל לטובת הסביבה והתושבים ולא תאיים על בריאותם.

הפרויקט החדשני של חברת "סמארט וויסט", שיוקם במרכז הארץ צפוי להתחיל לפעול ב-2026 ויהיה מהמתקדמים במזרח התיכון. עם הגעתה של הפסולת לשעריו, היא תמוין ותופרד לשני "זרמים": הזרם הרטוב (אורגני) והזרם היבש (אינרטי). הזרם הרטוב ישמש לייצור ביו-גז וחשמל ירוק וכן יוכל לשמש כקומפוסט; הזרם היבש ימוחזר בחלקו, ורק היתרה תישלח להטמנה. כל התהליך יוריד את נפח הפסולת המועברת להטמנה בכ- 80%. בכך, תשתנה פירמידת ה-3R בישראל ותתקרב למודל הרצוי: במקום להציב את ההטמנה כחלופה המועדפת, ימלא המתקן אחר שניים משלושת ה-R: התייחסות לפסולת כחומר גלם הניתן לשימוש חוזר ולמחזור.

אם כן, מתקן הקצה החדש לטיפול בפסולת ביתית הוא בשורה חשובה ומשמחת עבורנו תושבי ישראל. בקרוב נוכל להיות בטוחים שמאמצינו להפריד פסולת אינם נעשים לשווא, וכי זו לא תפגע עוד בסביבה ובאיכות החיים שלנו ושל הדורות הבאים.